

Rolnummer 1661
Arrest nr. 38/2000 van 29 maart 2000

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 3 april 1953 tot samenordering van de wetsbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, vervangen door de artikelen 1 en 2 van de wet van 6 juli 1967 tot wijziging van de wetsbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, gecoördineerd op 3 april 1953, gesteld door de Correctionele Rechtbank te Charleroi.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitters M. Melchior en G. De Baets, en de rechters H. Boel, L. François, P. Martens, J. Delruelle, E. Cerexhe, A. Arts, M. Bossuyt en E. De Groot, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij vonnis van 15 maart 1999 in zake de Minister van Financiën en het openbaar ministerie tegen F.R., waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 21 april 1999, heeft de Correctionele Rechtbank te Charleroi de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de bepalingen vervat in het koninklijk besluit van 3 april 1953, artikelen 1 en 2, bekrachtigd bij wet van 6 juli 1967 - die bepalen dat in geval van veroordeling van een beklagde wegens een van de misdrijven bedoeld in de hoofdstukken IV, V, VI en VII van titel VII van boek II van het Strafwetboek, het hem (haar) verboden is slijter (slijtster) te zijn, hetzij persoonlijk, hetzij door middel van een derde persoon, of op enigerlei wijze deel te nemen aan de exploitatie van een slijterij van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken - de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met de artikelen 6.1, 6.3 en 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, doordat :

- die veroordeling wordt uitgesproken zonder dat de veroordeelde uitdrukkelijk is gedagvaard, noch is verzocht zich daarover te verklaren;
- zij als dusdanig niet voorkomt in het beschikkend gedeelte van de beslissing tot veroordeling en niet het gevolg is van een procedure op tegenspraak;
- zij niet gepaard gaat met enige beperking in de tijd, en aldus strijdig is met de bepalingen vervat in artikel 382 van het Strafwetboek;
- zij inbreuk maakt op het beginsel van de individualisering van de straffen;
- zij inbreuk maakt op de vrijheid van vereniging van de veroordeelde en de duurzame uitoefening van een beroepsactiviteit ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

De beklagde voor de verwijzende rechter is in 1970 en in 1989 veroordeeld wegens het houden van een huis van ontucht of prostitutie. Zij wordt vervolgd wegens het slijten van gegiste dranken, met schending van de artikelen 1, eerste lid, 3°, 2, §§ 1 en 2, 36, 37 en 41 van het koninklijk besluit van 3 april 1953 tot samenordering van de wetsbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, die die activiteit verbieden onder meer aan personen die de voormelde veroordeling hebben opgelopen. Voor de verwijzende rechter voert zij aan dat het haar opgelegde verbod een discriminerend en erg onevenredig karakter heeft in zoverre het een automatisch en in de tijd onbeperkt beroepsverbod oplegt. Als gevolg daarvan heeft de Rechtbank de hierboven vermelde prejudiciële vraag aan het Hof gesteld.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 21 april 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 19 en 25 mei 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 3 juli 1999.

Memories zijn ingediend door :

- F.R., bij op 28 juni 1999 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 5 juli 1999 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 19 juli 1999 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 14 juli 1999 heeft voorzitter M. Melchior de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij beschikking van 14 juli 1999 heeft de voorzitter in functie de termijn voor het indienen van een memorie van antwoord verlengd tot 30 september 1999.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- F.R., bij op 14 september 1999 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 30 september 1999 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 28 september 1999 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 21 april 2000.

Bij beschikking van 22 december 1999 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 19 januari 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 24 december 1999 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 19 januari 2000 :

- zijn verschenen :
- . Mr. X. Attout en Mr. M. Lonfils, advocaten bij de balie te Charleroi, voor F.R.;
- . Mr. F. T'Kint, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. François en H. Coremans verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

Rechter H. Coremans, wettig verhinderd, en rechter R. Henneuse hebben niet deelgenomen aan de beraadslaging.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de prejudiciële vraag

A.1.1. De Ministerraad merkt op dat de prejudiciële vraag de tekstuele weergave is van de vraag die, geherformuleerd door het Hof, was gesteld in de zaak nr. 1267 (arrest nr. 87/98 van 15 juli 1998). Deze zaak en die welke destijds aan het Hof werd voorgelegd, vertonen evenwel fundamentele verschillen.

A.1.2. F.R. repliceert dat de verwijzing naar twee arresten van het Hof (en niet naar een enkel) verantwoord is omdat het, zowel in die gevallen als hier, gaat om van rechtswege opgelegde verboden, die ten laste van de veroordeelde ten uitvoer worden gelegd na de uitspraak van de strafrechtelijke veroordelingen en zonder debat op tegenspraak, noch een behoorlijk gemotiveerde nieuwe rechterlijke beslissing. Die verboden houden een zinloze miskennis in van de rechten van de verdediging, van het beginsel van de tegenspraak, van de individualisering van de rechterlijke beslissingen en de toepassing ervan. De manier waarop een dergelijk verbod wordt afgekondigd, ambtshalve en voor een onbepaalde duur opgelegd, is onaanvaardbaar.

A.1.3. De Ministerraad is van oordeel dat het arrest nr. 57/98 in werkelijkheid zijn stelling versterkt.

A.1.4. Hij merkt ook op dat de vraag betrekking heeft op artikel 1, eerste lid, 3°, en op artikel 2 van het koninklijk besluit van 3 april 1953, terwijl de vervolging ook was ingesteld op grond van artikel 1, eerste lid, 8°, van dat besluit, waarnaar de motivering van het vonnis ook verwijst. De toetsing door het Hof zou strikt moeten worden beperkt tot de in de vraag vermelde bepalingen, maar het Hof kan bovendien de vraag onderzoeken vanuit het oogpunt van het voormelde artikel 1, eerste lid, 8°.

A.1.5. F.R. merkt op dat de in artikel 1, eerste lid, 8°, bedoelde veroordelingen rechtstreeks zijn vervat in artikel 1, eerste lid, 3°, dat in zijn classificatie de veroordelingen opneemt die betrekking hebben op de feiten die in hoofdstuk VI van titel VII van het Strafwetboek strafbaar worden gesteld; zij is van mening dat het Hof zich kan beperken tot artikel 1, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 3 april 1953, gewijzigd bij de wet van 16 juli 1967.

A.1.6. De Ministerraad is van oordeel dat het weinig belang heeft dat het onderzoek van de vraag wordt beperkt tot artikel 1, eerste lid, 3°, vermits de vervolging in ieder geval is ingesteld op grond van artikel 1, eerste lid, 8°.

Ten gronde

A.2.1. F.R. dient een document in de vorm van een brief in waarbij een eensluidend afschrift is gevoegd van de conclusies die zij voor die rechtbank heeft neergelegd. Zij wenst de in de conclusies uiteengezette stelling voor het Hof overgenomen te zien.

A.2.2. F.R. beweert dat de in het geding zijnde bepalingen discriminerend zijn doordat zij tot gevolg hebben dat haar de mogelijkheid wordt ontnomen om een dranksluiterij uit te baten, zonder beperking in de tijd, terwijl die draconische bepaling noch expliciet, noch impliciet voorkomt in de vonnissen die haar veroordelen, dat alle beklaagden worden ingelicht over de verboden die aan strafrechtelijke veroordelingen verbonden zijn en dat zij nooit haar rechten van verdediging heeft kunnen uitoefenen met betrekking tot het in het geding zijnde verbod (waarvan zij trouwens nooit in kennis is gesteld). De bepalingen schenden de vereiste evenredigheid tussen de ten laste gelegde feiten, de strafrechtelijke veroordeling en de ernstige persoonlijke, financiële en materiële gevolgen die zich pas een tijd na de veroordeling doen gevoelen, enerzijds, en de doelstellingen die worden nagestreefd om de inachtneming van de openbare orde te verzekeren, anderzijds, zonder dat die onevenredigheid in verhouding staat tot criteria, redenen of motieven die overdreven ernstig of voldoende

belangrijk zijn om dat verschil in toepassing van de straffen volgens onrechtmatige modaliteiten te verantwoorden. Bovendien is er aantasting van de vrijheid van arbeid en de vrijheid van vereniging.

A.2.3. Volgens de betrokkene is het ongrondwettig dat een bij een koninklijk besluit ingesteld veroordelingssysteem het beginsel zelf van de individualisering van de straffen op de helling kan zetten.

A.3.1. De Ministerraad brengt de feiten van de zaak in herinnering en voert aan dat de aandacht van de betrokkene is gevestigd op de omstandigheid dat zij een drankslijterij uitbaatte met overtreding van de in de vraag beoogde bepalingen.

A.3.2. De Ministerraad beweert dat de in het geding zijnde bepalingen geen enkele schending van de gelijkheid en geen enkele discriminatie inhouden, vermits de erin vervatte maatregel evenredig is met het door de wetgever nagestreefde doel. Die bepalingen gaan van dezelfde geest uit als de wet van 12 december 1912 die in de eerste plaats tot doel had hygiënemaatregelen voor de slijterijen en moraliteitsvoorwaarden voor de slijters op te leggen. Maar, in tegenstelling met wat de betrokkene beweert, zijn de verboden die bij artikel 1 van het koninklijk besluit opgelegd, geen straffen maar gewoon een veiligheidsmaatregel die het gevolg is van de opgelopen veroordeling of van de vaststelling, met name bij gerechtelijke beslissing, dat een huis van ontucht wordt gehouden; die maatregel wordt door de wetgever opgelegd met de bedoeling te waken over de vrijwaring van het algemeen belang en de openbare zedelijkheid, en de burgers, in een bijzonder gevoelig domein, te beschermen tegen individuen met een twijfelachtige moraliteit, die zich schuldig hebben gemaakt aan feiten die bijzonder ernstig worden geacht en zulks op een bijzonder gevoelig werkterrein waar zij in contact komen met een kwetsbare cliënteel, zodat zij op elk ogenblik kunnen recidiveren.

A.3.3. Volgens de Ministerraad is er een fundamenteel verschil tussen het beroepsverbod dat is ingesteld bij het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 en dat is gecensureerd door het arrest nr. 87/98 van het Hof, en het verbod dat door de in het geding zijnde bepalingen wordt opgelegd.

Enerzijds, gaat het niet alleen om de bescherming van economische belangen en de sanering van de handel, maar ook om het waken over de vrijwaring van de openbare orde en zedelijkheid door te vermijden dat onwaardige personen, met een klaarblijkelijke onrechtschapenheid en immoraliteit, of zelfs een volledige amoraliteit, die veroordeeld zijn wegens bijzonder ernstige misdaden en wanbedrijven (verkrachting, ontvoering van minderjarigen, souterieuschap, aanranding van de eerbaarheid, inbreuken die aanleiding hebben gegeven tot criminele straffen) of die een huis van ontucht hebben gehouden, een drankslijterij zouden kunnen uitbaten, een plaats die zich bijzonder goed leent tot het stellen van die misdadige handelingen, om de criminele activiteiten voort te zetten waaraan zij reeds schuldig werden bevonden.

En vooral, het is slechts één precies type van activiteit dat wordt bedoeld omdat het heel gemakkelijk tot recidive leidt alsmede tot de uitbuiting van andermans zwakheden en passies : aangezien alleen de drankslijterijen worden bedoeld, gaat het niet om een ernstige aantasting van de vrijheid van handel en nijverheid vermits andere activiteiten kunnen worden voortgezet.

A.3.4. Aangezien, volgens de Ministerraad, het in het geding zijnde verbod, overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Cassatie, geen strafsanctie maar een veiligheidsmaatregel is, kan er geen sprake zijn van een aantasting van het beginsel van de individualisering van de straffen, noch van een schending van artikel 6.1 en 6.3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Het in het geding zijnde verbod kan evenmin in strijd worden geacht met artikel 11 van hetzelfde Verdrag : vermits het wordt opgelegd aan personen die bepaalde bijzondere veroordelingen hebben opgelopen of zich hebben overgegeven aan misdadige activiteiten, en zulks met het doel misdaden te voorkomen en de zedelijkheid te beschermen, gaat het niet om een ongeoorloofd verbod om het recht van vereniging uit te oefenen, verbod dat in een democratische samenleving niet denkbaar zou zijn.

A.4.1. F.R. repliceert dat de artikelen 31 en 382 en volgende van het Strafwetboek bewijzen dat de wetgever de openbare veiligheid en zedelijkheid kan vrijwaren door verboden op te leggen die beter gedefinieerd zijn en die de rechten van de verdediging en de algemene rechtsbeginselen in acht nemen.

A.4.2. De bronnen waarnaar de Minis terraad verwijst zijn volgens F.R. gesitueerd tussen 1912 en 1934 en bevatten verantwoordingen die betwistbaar zijn in het licht van de huidige maatstaven van liberalisering van de zeden en humanisering van het strafrecht die, sindsdien, trachten de nadelige gevolgen van onomkeerbare veroordelingen te beperken. De verantwoordingen en de moraliteitsdoelstellingen die in 1912, 1919, 1953 en 1967 werden aangevoerd en nagestreefd zijn van een ander tijdperk, terwijl de in het geding zijnde verboden niet

ten uitvoer worden gelegd en plaats laten voor een twijfelachtige tolerantie die verband houdt met fiscale redenen.

A.4.3. Zelfs mochten de aangevoerde verantwoordingen toelaatbaar zijn, dan nog zijn zij, volgens F.R., niet meer voldoende om de aantasting van de inachtneming van de rechten van de verdediging en het recht op arbeid alsmede de schending van de verplichting tot motivering van de rechterlijke, bestuurlijke en disciplinaire beslissingen die de in het geding zijnde maatregel inhoudt, te doen aanvaarden. Volgens haar is er geen redelijk verband van evenredigheid tussen de in het geding zijnde wetgeving en alle andere wetgevingen (strafrechtelijke, fiscale, administratieve, economische, professionele en disciplinaire) die ook verboden (als straf- of veiligheidsmaatregelen) of vervallenverklaringen voorschrijven; de Ministerraad toont niet aan dat een dergelijke discriminatie noodzakelijk was om het (wettig) doel van bescherming van de openbare zedelijkheid of veiligheid te bereiken en dat er daartoe geen andere middelen waren dan die discriminerende behandeling. Integendeel, in minstens vijftien verbodsprocedures (voorlopig, tot bewaring, administratief, strafrechtelijk, fiscaal, commercieel, financieel, professioneel), is de wetgever er zonder moeite in geslaagd de inachtneming van de rechten van de verdediging, van de debatten op tegenspraak en het tijdelijk karakter van dergelijke verboden te handhaven zonder dat ooit iemand zich ernstig heeft hoeven te beklagen over de (on)doeltreffendheid van die procedures.

A.4.4. De in het geding zijnde maatregelen kwalificeren als « veiligheidsmaatregelen », zoals de Ministerraad doet, is volgens F.R. zeer betwistbaar, vermits de rechtsleer en de rechtspraak in dat opzicht niet unaniem zijn. Het blijft een feit dat die verboden worden gezien als werkelijke onomkeerbare veroordelingen van onbepaalde duur en dat zij door geen enkele wetgeving worden opgelegd zonder een minimale procedure en op grond van een gemotiveerde beslissing. Als zulks niet het geval is, zijn zij in strijd met de artikelen 6.1 en 6.3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Men kan dus beweren, zoals in de arresten nrs. 57/98 en 87/98, dat niet blijkt dat de preventie en de bescherming van de openbare zedelijkheid (het door de wetgever nagestreefde doel) niet voldoende worden gewaarborgd wanneer het verbod om een dranksluiterij uit te baten het voorwerp vormt van een debat na afloop waarvan de rechter de duur ervan kan vaststellen bij een gemotiveerde beslissing.

A.5.1. De Ministerraad herinnert aan de parlementaire voorbereiding van de wetten van 1912, 1919, 1948 en 1967 teneinde een nauwkeurige omschrijving te geven van de door de wetgever nagestreefde doelstellingen, die het best tot uiting worden gebracht in de bespreking van de laatstvermelde wet; daaruit blijkt dat de bij artikel 1 voorgeschreven uitsluitingen geen straffen zijn – zelfs geen accessoire – die door de rechtbanken kunnen worden opgelegd, dat zij dus niet bij wege van genadeverlening kunnen worden opgeheven (wat door de rechtspraak wordt bevestigd) en dat, met betrekking tot artikel 1, eerste lid, 8°, het loutere feit een huis van ontucht te houden of te hebben gehouden voldoende is om het verval op te lopen. Dat feit zal kunnen worden bewezen, naargelang het vóór of na de inwerkingtreding van de wet van 21 augustus 1948 is vastgesteld door een beslissing van het college van burgemeester en schepenen of door een rechterlijke beslissing, zelfs indien die beslissing de beklagde om persoonlijke redenen vrijspreekt.

Daaruit volgt, volgens de Ministerraad, dat het er de wetgever om te doen was te verhinderen dat degenen die blij hebben gegeven van een bepaalde immoraliteit, niet door zichzelf te prostitueren (wat trouwens geen misdad noch wanbedrijf is), maar door andermans ontucht te organiseren en van hun prostitutie te leven, hun activiteiten zouden kunnen voortzetten onder de dekmantel van de uitbating van een dranksluiterij. Het gaat natuurlijk om een veiligheidsmaatregel die op een perfect objectieve en gelijke manier van toepassing is op al degenen die een huis van ontucht hebben gehouden, ongeacht of zij al dan niet strafrechtelijk zijn veroordeeld. Aan degene die vervolgd maar niet veroordeeld is, omdat de strafvordering verjaard was of omdat hij de nietigheid van de vervolging heeft kunnen aanvoeren of om welke andere reden ook (en in dat geval is het evident dat er geen sprake van kan zijn op hem de maatregel toe te passen waarin is voorzien bij artikel 382, tweede lid, van het Strafwetboek), zal aldus het verbod worden opgelegd, mits het feit een huis van ontucht te hebben gehouden uit een vonnis blijkt, een dranksluiterij uit te baten, net zoals iemand die veroordeeld zou zijn. En zulks is objectief verantwoord vermits zij beiden hetzelfde gevaar inhouden, namelijk de voorzetting van hun criminele activiteiten onder de dekmantel van het houden van een ogenschijnlijk eerlijke handelszaak.

A.5.2. In tegenstelling tot F.R. is de Ministerraad van mening dat het door de wetgever nagestreefde doel, zelfs al werd het in 1967 vastgesteld, thans niet misplaatst is, aangezien de strijd tegen de exploitatie van de prostitutie en de mensenhandel meer dan ooit een dwingende noodzakelijkheid blijft. De wet van 13 april 1995, de internationale verdragen en de commentaren daarop betekenen een scherpe logenstraffing van de stelling van de tegenpartij vermits met name is vastgesteld dat de mensenhandel de jongste decennia een nieuwe grote

omvang heeft aangenomen, te wijten aan factoren zoals de liberalisering van de zeden; wat in 1948 waar was, is het nog meer vandaag en de preventieve veiligheidsmaatregelen die de betwiste maatregelen zijn (het gaat dus niet om repressieve straffen) zijn meer dan ooit noodzakelijk.

Die maatregelen zijn duidelijk pertinent om het gestelde doel te bereiken, vermits de in het geding zijnde dranklijsterijen, rekening houdend met de risico's die de uitbater inhoudt, met slinkse bedoelingen kunnen worden geëxploiteerd. De maatregelen zijn niet onevenredig vermits zij enkel betrekking hebben op één uiterst beperkte beroepsactiviteit en op individuen die in het verleden blijken hebben gegeven van het diepste misprijzen ten aanzien van de meest fundamentele menselijke waarden en hun misdadige activiteiten kunnen voortzetten door gebruik te maken van een façade die hen behoedt voor elke bestraffing.

A.5.3. Het is op dit vlak dat de situatie, volgens de Ministerraad, verschilt van die welke werd onderzocht in het arrest nr. 57/98, waar het algemene verbod om een handelsactiviteit uit te oefenen werd beoordeeld als een zeer ernstige beperking van de vrijheid van handel en nijverheid. Nog minder kan men de situatie van de betrokkene vergelijken met die van iemand die een vrij beroep of een openbaar ambt uitoefent en tegen wie een tuchtmaatregel werd genomen vermits die maatregel praktisch de « burgerlijke dood » betekent voor degene aan wie verbod werd opgelegd om zijn beroep nog uit te oefenen.

- B -

B.1.1. De artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 3 april 1953 tot samenordering van de wetsbepalingen inzake de slijsterijen van gegiste dranken, vervangen door de artikelen 1 en 2 van de wet van 6 juli 1967 tot wijziging van de wetsbepalingen inzake de slijsterijen van gegiste dranken, gecoördineerd op 3 april 1953, bepalen :

« Art. 1. Mogen, hetzij zelf, hetzij door middel van een derde persoon, geen slijter van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken zijn, in de betekenis van deze gecoördineerde wetten :

1° zij die niet ten volle hun openingsbelastingen of vijfjaarlijkse belastingen op de slijsterijen van gegiste dranken, vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van deze gecoördineerde wetten, hebben betaald.

Dit verval wordt opgeheven te rekenen van de betaling van die belastingen; een nieuwe openingsbelasting is verschuldigd voor de slijsterijen die opnieuw worden geopend na ten minste één jaar sluiting;

2° zij die tot een criminele straf zijn veroordeeld;

3° zij die veroordeeld zijn wegens een van de misdrijven omschreven in de hoofdstukken IV, V, VI en VII, titel VII, boek II van het Strafwetboek;

4° zij die wegens heling zijn veroordeeld;

5° zij die veroordeeld zijn hetzij wegens het houden van een speelhuis, hetzij wegens het onwettig aanvaarden van weddenschappen op paardenwedrennen, hetzij wegens het houden van een kantoor voor andere weddenschappen dan op paardenwedrennen;

6° zij die driemaal veroordeeld zijn wegens het slijten van geestrijke dranken;

7° zij die vallen onder artikel 4 van de wet van 10 juni 1947 betreffende accijnzen en douanen;

8° zij die een huis van ontucht of een inrichting voor geheime prostitutie houden of hebben gehouden; het verval wordt opgelopen zodra het houden van zulk een huis of inrichting vastgesteld is door een vóór 24 september 1948 genomen beslissing van het college van burgemeester en schepenen, of door een rechterlijke beslissing;

9° zij die hun slijterij exploiteren in een gebouw waarin een plaatsingskantoor, een bevrachtingskantoor of een aanwervingskantoor is gevestigd, behalve wanneer dat kantoor slechts langs de openbare weg verbinding met de slijterij heeft;

10° de onbekwamen, met uitzondering van de ontvoogde minderjarigen die naar behoren gemachtigd zijn om handel te drijven.

Dit verbod geldt niet wanneer de slijterij feitelijk geëxploiteerd wordt door een vertegenwoordiger van de onbekwame.

Art. 2. § 1. Mogen op generlei wijze aan de exploitatie van een slijterij van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken deelnemen:

1° als zaakvoerder of aangestelde, in de zin van deze gecoördineerde wetten, zij die zich bevinden in een van de gevallen bepaald in artikel 1, 1° tot 10°;

2° in om 't even welke hoedanigheid, zij die zich bevinden in een van de gevallen bepaald in artikel 1, 2° tot 9°.

Onder zaakvoerder of aangestelde wordt verstaan de persoon die een slijterij houdt waarvan de slijter lastgever is in de zin van artikel 21 of van artikel 22.

§ 2. Zolang iemand in strijd met § 1 aan de exploitatie van een slijterij van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken deelneemt, is de slijter zelf vervallen van het recht om die slijterij te houden. »

B.1.2. Uit de feiten van de zaak en uit de formulering van de prejudiciële vraag blijkt dat deze enkel betrekking heeft op het verbod dat bij artikel 1, eerste lid, 3°, van de wetsbepalingen die zijn vervat in het koninklijk besluit van 3 april 1953 wordt opgelegd aan de personen die veroordeeld zijn wegens misdrijven tegen de hoofdstukken IV (ontvoering van minderjarigen), V (aanranding van de eerbaarheid en verkrachting), VI (bederf van de jeugd en prostitutie) en VII (openbare schennis van de goede zeden) van titel VII van boek II van het Strafwetboek om, hetzij zelf, hetzij door middel van een derde persoon, slijter van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken te zijn.

B.2. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.3. De in het geding zijnde maatregel houdt een beperking in van de vrijheid van handel en nijverheid, en zelfs van de vrijheid van vereniging. Er dient te worden nagegaan of de maatregel pertinent is en of er een redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de maatregel en het nagestreefde doel.

B.4. In dat opzicht dient in de eerste plaats te worden opgemerkt dat de beperking enkel geldt voor een zeer specifieke activiteit die, met name in zoverre de slijterijen van gegiste dranken door de jeugd kunnen worden bezocht, een maatschappelijk gevaar kan inhouden.

De feiten die voor de auteur ervan aanleiding hebben gegeven tot het in het geding zijnde verbod, behoren tot het soort feiten waarvan de wetgever, zonder kennelijke vergissing, kan denken dat degenen die ze hebben gepleegd, indien zij een slijterij van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken uitbaten, meer dan anderen het risico inhouden soortgelijke feiten in de hand te werken of te plegen.

B.5.1. In de vraag, die impliciet verwijst naar het begrip van het eerlijk proces, wordt, als uiting van een misschien overdreven strengheid, opgemerkt dat de «veroordeling wordt uitgesproken zonder dat de veroordeelde uitdrukkelijk is gedagvaard, noch is verzocht zich daarover te verklaren» en dat de veroordeling «als dusdanig niet voorkomt in het beschikkend gedeelte van de beslissing tot veroordeling en niet het gevolg is van een procedure op tegenspraak».

B.5.2. Er dient te worden opgemerkt dat wat de verwijzende rechter een «uitgesproken veroordeling » noemt, in werkelijkheid een gevolg is dat door de wet aan een rechterlijke beslissing is verbonden, zonder dat dit gevolg in de beslissing moet worden vermeld.

B.5.3. Er kan niet worden ontkend dat een verbod, door het automatische karakter ervan, onevenredig kan zijn ten opzichte van het nagestreefde doel, in het bijzonder wanneer dat verbod verreikende gevolgen heeft, hetgeen te dezen niet het geval is. Onder voorbehoud van de verificatie die volgt, is een dergelijke keuze op zich niet kennelijk onredelijk.

B.5.4. Bovendien kent de beklaagde het risico dat hij loopt, aangezien het verbod duidelijk blijkt uit de wettekst : niets verbiedt hem, met name wanneer hij een opschorting van de uitspraak vraagt, voor de rechter gewag te maken van de gevolgen die de wet verbindt aan de veroordelingen die deze zou kunnen uitspreken.

B.6.1. De verwijzende rechter voert ook aan dat de maatregel « inbreuk maakt op het beginsel van de individualisering van de straffen ».

B.6.2. De individualisering van de straffen is veeleer een vorm van repressief beleid die werd gekozen uit meerdere mogelijke vormen ervan, dan wel een algemeen rechtsbeginsel dat aan de wetgever wordt opgelegd. Onder voorbehoud dat hij geen maatregel mag nemen die kennelijk onredelijk is, vermag de democratisch verkozen wetgever het repressieve beleid zelf vast te stellen en aldus de beoordelingsvrijheid van de rechter uit te sluiten. Die overwegingen gelden zowel voor de veiligheidsmaatregelen als voor de eigenlijke straffen.

Uiteraard heeft de wetgever meermaals geopteerd voor de individualisering van straffen, door de rechter de keuze te laten (die echter begrensd is door een minimum en een maximum) wat de strengheid van de straf betreft, door het hem mogelijk te maken rekening te houden met verzachtende omstandigheden en door hem toe te staan maatregelen tot uitstel en tot opschorting van de uitspraak toe te kennen.

Dat de wetgever het gelijkheidsbeginsel zou hebben geschonden, kan echter niet worden afgeleid uit het feit dat hij, in de aangelegenheid die het onderwerp vormt van de prejudiciële vraag, het niet mogelijk maakt het verbod te wijzigen naar gelang van de persoon van de beklaagde of de in het geding zijnde omstandigheden. Het komt alleen de wetgever toe te

beoordelen of er streng moet worden opgetreden wanneer een misdrijf het algemeen belang in het bijzonder schaadt. Het Hof zou die keuze alleen kunnen censureren indien deze kennelijk onredelijk zou zijn, wat te dezen niet het geval is, om de redenen vermeld in B.4.

B.7.1. De tussenkomende partij ziet een bewijs dat de in het geding zijnde maatregel onevenredig is in het feit dat die maatregel ingaat tegen de evolutie van de zeden.

B.7.2. Die bewering gaat uit van het standpunt dat de wetgever steeds de evolutie van de zeden en van de mentaliteit zou moeten volgen en ze dus nooit zou mogen bestrijden; het komt hem toe dat standpunt aan te nemen of te verwerpen.

B.8.1. De auteur van de vraag voert vervolgens aan dat de in het geding zijnde maatregel « niet gepaard gaat met enige beperking in de tijd, en aldus strijdig is met de bepalingen die zijn vervat in artikel 382 van het Strafwetboek ».

B.8.2. Aangezien de maatregel « niet gepaard gaat met enige » beperking in de tijd, wijkt de in het geding zijnde bepaling volgens de verwijzende rechter af van artikel 634, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat herstel in eer en rechten voor de toekomst « alle gevolgen van de veroordeling » doet ophouden voor de veroordeelde, en « met name [...] de onbekwaamheden die [hieruit] zijn voortgevloeid ».

B.8.3. De vergelijking met artikel 382 van het Strafwetboek brengt geen enkele discriminatie aan het licht. Die bepaling staat de rechter toe, voor een beperkte duur, ruimere verboden uit te spreken dan datgene waarin de in het geding zijnde maatregel voorziet. Zij strekt zich uit tot de uitbating van een drankgelegenheden (voor al dan niet gegiste dranken), een bureau voor arbeidsbemiddeling, een tabakswinkel of winkel van rookartikelen, een café-concert, een openbare dansinrichting, een massage-inrichting en een manicure-inrichting. De in het geding zijnde maatregel, bekrachtigd door de wetgever vijf jaar nadat hij dat artikel 382 opnieuw heeft onderzocht, is veel radicaler voor degenen die een slijterij van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken zouden willen uitbaten, wat duidelijk inhoudt dat de wetgever een dergelijke activiteit veel gevaarlijker acht en dat zij niet zou mogen worden uitgeoefend door personen wier veroordeling voor hem een niet te verwaarlozen teken lijkt te zijn aangezien hij een maximum aan voorzorgen wil nemen.

B.8.4. Wat het beroepsverbod betreft, moet bij de evenredigheidstoetsing meer bepaald rekening worden gehouden met de mate waarin de kansen op sociale reïntegratie op het spel worden gezet, wat in beperkte mate gebeurt wanneer, zoals te dezen, het beroepsverbod zich beperkt tot één welbepaald type van activiteit. Het zou kunnen dat de doelstelling waarvoor de wetgever heeft geopteerd rekening houdend met het bijzondere maatschappelijke gevaar dat verbonden is met de slijterijen van ter plaatse te verbruiken gegiste dranken, en die erin bestaat zoveel mogelijk voorzorgsmaatregelen te nemen, niet wordt bereikt indien het de personen die het bovenvermelde risico inhouden, alleen gedurende een vooraf bepaalde termijn verboden is dergelijke slijterijen uit te baten. Daarentegen is het ten opzichte van het nagestreefde doel onevenredig streng indien het diegene aan wie het in het geding zijnde verbod is opgelegd, al zij het na het verstrijken van een aanzienlijke termijn, zelfs onmogelijk zou worden gemaakt om een daartoe bevoegde overheid te vragen vast te stellen dat zijn gedrag van die aard is dat de veronderstelling dat hij een bijzonder risico inhoudt, die volgens de wet gebaseerd is op het feit dat aanleiding heeft gegeven tot dat verbod, wordt ontkend.

Volgens de interpretatie van B.8.2 moet de vraag positief worden beantwoord, in zoverre in geen enkele mogelijkheid is voorzien om het verbod in de tijd te beperken.

B.8.5. De onevenredigheid waarop zopas werd gewezen, kan niet worden vastgesteld in de interpretatie die op grond van de tekst van artikel 634, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, in samenhang met de in het geding zijnde bepaling, mogelijk is en volgens welke herstel in eer en rechten het verbod waarin die bepaling voorziet, doet ophouden.

B.9. In de interpretatie aangegeven onder B.8.5, dient de vraag ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- De artikelen 1, eerste lid, 3°, en 2 van het koninklijk besluit van 3 april 1953 tot samenordering van de wetsbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, in de redactie die eraan is gegeven bij de artikelen 1 en 2 van de wet van 6 juli 1967 tot wijziging van de wetsbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, gecoördineerd op 3 april 1953, in de interpretatie volgens welke in geen enkele mogelijkheid wordt voorzien om het beroepsverbod in de tijd te beperken, schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

- Dezelfde bepalingen, in de interpretatie volgens welke herstel in eer en rechten het beroepsverbod doet ophouden, schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met de artikelen 6.1, 6.3 en 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, niet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 29 maart 2000.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior